

ВІДГУК

офіційного опонента – доктора філософії за спеціальністю 081 Право, Левченко Діани Сергіївни – на дисертаційне дослідження Батищева Сергія Олександровича на тему «Адміністративно-правові засади діяльності органів публічної адміністрації у сфері захисту інформації», поданого до захисту у разову спеціалізовану вчену раду Науково-дослідного інституту публічного права на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Ступінь актуальності обраної теми. Особливої актуальності зазначене дослідження набуває в умовах, коли інформаційний простір фактично перетворився на самостійний об'єкт державного управління. Сучасні виклики зумовлені не лише зростанням кількості кіберінцидентів чи незаконного обігу інформації, а й необхідністю забезпечення належної взаємодії між численними суб'єктами публічної адміністрації, компетенція яких перетинається у сфері інформаційної безпеки. За таких умов саме адміністративно-правові механізми покликані забезпечити чіткий розподіл повноважень, координацію діяльності органів влади, ефективність управлінських процедур та юридичну визначеність їхніх рішень.

Актуальність роботи посилюється й тим, що чинне законодавство України у сфері захисту інформації формувалося поступово, під впливом різних суспільних потреб та безпекових викликів, унаслідок чого воно характеризується певною фрагментарністю, наявністю колізій та неоднаковими підходами до визначення компетенції окремих суб'єктів. Це об'єктивно потребує комплексного наукового переосмислення адміністративно-правових засад функціонування відповідної системи, вироблення сучасних підходів до нормативного забезпечення діяльності органів публічної адміністрації та формування пропозицій щодо підвищення ефективності їх взаємодії.

У цьому контексті дисертаційне дослідження Сергія Олександровича є своєчасним, має вагоме теоретичне і практичне значення та спрямоване на

вирішення актуального наукового завдання, що полягає у комплексному дослідженні адміністративно-правових засад діяльності органів публічної адміністрації у сфері захисту інформації та розробленні науково обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення відповідного законодавства і правозастосовної практики.

Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача.

Дисертаційне дослідження здобувача виконане на належному науковому рівні та свідчить про його сформованість як самостійного дослідника, здатного до комплексного аналізу складних адміністративно-правових явищ і вироблення власних науково обґрунтованих підходів до їх вирішення.

Позитивною рисою роботи є те, що автор не обмежується викладенням існуючих наукових концепцій, а здійснює їх критичне осмислення, виявляє дискусійні положення адміністративно-правової доктрини та пропонує власне бачення окремих теоретичних і прикладних проблем функціонування системи захисту інформації. Наукові положення, сформульовані у дисертації, характеризуються внутрішньою логічною узгодженістю, достатнім рівнем аргументованості та відповідають сучасному стану розвитку адміністративно-правової науки.

Окремо слід відзначити, що робота не має компілятивного характеру. Автором запропоновано власні дефініції окремих базових категорій, удосконалено підходи до визначення адміністративно-правового статусу органів публічної адміністрації у сфері захисту інформації, систематизовано інструменти адміністративно-правового захисту інформації та сформульовано пропозиції щодо вдосконалення нормативно-правового регулювання діяльності відповідних суб'єктів. Це свідчить про наявність у дисертації елементів наукової новизни та особистий внесок здобувача у розвиток адміністративно-правової науки.

Важливо й те, що результати дослідження не залишаються виключно в теоретичній площині. Значна частина сформульованих висновків і рекомендацій має прикладний характер та орієнтована на вдосконалення

діяльності органів публічної адміністрації, підвищення ефективності адміністративно-правового регулювання у сфері захисту інформації, а також адаптацію національного законодавства до сучасних викликів цифрової трансформації та кібербезпеки.

Основні результати дослідження апробовано у семи наукових публікаціях, серед яких чотири статті опубліковано у фахових виданнях України з юридичних наук, а три результати представлені у тезах доповідей на міжнародних науково-практичних конференціях. Аналіз змісту зазначених праць дає підстави стверджувати, що вони повною мірою відображають основні положення дисертаційного дослідження, забезпечують належну апробацію отриманих результатів та відповідають вимогам, що ставляться до публікацій за темою дисертації на здобуття ступеня доктора філософії.

Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях. Наукова новизна дисертаційного дослідження полягає не лише у формулюванні окремих нових дефініцій чи авторських пропозицій щодо вдосконалення законодавства, а насамперед у комплексному переосмисленні адміністративно-правових засад діяльності органів публічної адміністрації у сфері захисту інформації в умовах сучасних цифрових трансформацій та безпекових викликів.

У роботі запропоновано цілісне бачення адміністративно-правового захисту інформації як самостійного напрямку адміністративної діяльності органів публічної адміністрації, уточнено зміст його основних категорій, систематизовано суб'єктний склад відповідної сфери, а також сформульовано авторські підходи до визначення особливостей адміністративно-правового статусу уповноважених органів, їх взаємодії та механізмів координації.

Позитивно характеризує дисертацію і те, що її наукова новизна має комплексний характер та простежується у всіх структурних елементах роботи – від теоретичного переосмислення базових понять до формулювання конкретних пропозицій щодо вдосконалення нормативно-правового

регулювання. Запропоновані автором положення є взаємопов'язаними, логічно впливають із проведеного дослідження та становлять єдину концепцію розвитку адміністративно-правових засад діяльності органів публічної адміністрації у сфері захисту інформації.

Варто констатувати, що зміст опублікованих праць охоплює основні положення дисертації, відображає її концептуальні ідеї, результати теоретичних узагальнень та сформульовані автором пропозиції, що свідчить про достатній рівень апробації результатів дослідження та повноту їх висвітлення у наукових публікаціях. Суттєвих зауважень до їхньої обґрунтованості немає, адже наукові положення, висновки та рекомендації підтверджуються аналізом значного обсягу емпіричного матеріалу, зібраного та обробленого із застосуванням сучасних методів дослідження. Здобувач продемонстрував високий рівень критичного мислення через аналіз та синтез літературних джерел, включаючи наукові праці, законодавчу базу та емпіричні дані.

Запропоновані у дисертації положення, рекомендації та висновки можуть бути інтегрованими у практику, у тому числі в освітній галузі, адже сформульовані ним пропозиції мають інноваційний характер.

Отже, представлені у дисертації результати характеризуються належним ступенем наукової новизни, є достатньо аргументованими, мають теоретичне і практичне значення, а також повною мірою відображені в опублікованих працях здобувача.

Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методології наукової діяльності. Ще раз акцентуючи на належному рівні оволодіння здобувачем методології наукової діяльності, варто зауважити, що ним застосовано сучасні та релевантні методи наукового аналізу, що відповідають специфіці предмету дослідження. Йдеться зокрема про такі методи як: 1) наукової індукції та дедукції за сприяння яких здійснено узагальнення теоретичних підходів до розуміння інформації як об'єкта правового захисту, а також перехід від загальних положень до конкретизації особливостей адміністративно-правового захисту інформації (розділи 1–2);

2) аналізу та синтезу, які використано для дослідження змісту та сутності адміністративно-правового захисту інформації, а також для виокремлення його структурних елементів і формування цілісного уявлення про відповідний правовий інститут (підрозділи 1.2, 1.3); 3) формально-юридичний метод, який застосовано для з'ясування змісту правових норм, що визначають засади діяльності органів публічної адміністрації у сфері захисту інформації, а також розкриття їх адміністративно-правового статусу і повноважень (підрозділ 1.3, розділ 2); 4) системно-структурний метод, який застосовано для визначення структури адміністративно-правового статусу органів публічної адміністрації та встановлення взаємозв'язків між його елементами, а також для аналізу механізмів взаємодії відповідних суб'єктів (розділ 2); 5) логіко-семантичний метод, який використано для уточнення понятійно-категоріального апарату дослідження, зокрема при визначенні змісту понять «інформація», «адміністративно-правовий захист інформації», «адміністративно-правовий статус органів публічної адміністрації» (розділи 1–2); 6) порівняльно-правовий метод, який використано при дослідженні зарубіжного досвіду реалізації адміністративно-правового захисту інформації, що дало змогу виявити ефективні моделі правового регулювання та оцінити можливість адаптації позитивних практик в Україні (підрозділ 3.1); 7) метод правового моделювання, який застосовано для розроблення пропозицій щодо удосконалення адміністративного законодавства у сфері діяльності органів публічної адміністрації щодо захисту інформації (підрозділ 3.2). Крім того, на усіх етапах роботи застосовними були: а) метод узагальнення для формулювання висновків і пропозицій за результатами дослідження; б) аксوماتичний метод, який забезпечив послідовне й несуперечливе вибудовування авторської думки; в) метод абстрагування, що дозволив відмежувати суттєві ознаки досліджуваних правових явищ від другорядних характеристик.

Загалом дослідження характеризується системним підходом до аналізу обраної проблеми, що дозволяє врахувати взаємозв'язки між окремими елементами досліджуваної системи.

Отже, поставлені наукові завдання виконано на високому методологічному рівні, а дисертант опанував необхідні компетенції для рівня доктора філософії.

Теоретичне і практичне значення результатів дослідження. Сформульовані та аргументовані в дисертації теоретичні положення, висновки, пропозиції та рекомендації впроваджено й надалі може бути використано у: науково-дослідній сфері – для подальшого наукового вивчення теоретико-методологічних проблем науки адміністративного права і процесу (акт впровадження Науково-дослідного інституту публічного права); практичній діяльності – для вдосконалення чинного законодавства в частині підвищення результативності реалізації механізмів адміністративно-правового захисту інформації публічною адміністрацією України; освітньому процесі – під час розроблення та викладання навчальної дисципліни «Адміністративне право та процес: доктринальні та практичні проблеми» (акт впровадження Науково-дослідного інституту публічного права).

Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому. Тема дисертаційного дослідження є важливою для сучасної науки та практики, відповідає нагальним потребам суспільного розвитку. Її положення викладено українською мовою, зміст характеризується структурованістю із зрозумілим розподілом на вступ, основну частину (теоретичний, аналітичний та практичний аспекти) та висновки, що загалом відповідає вимогам МОН України та Порядку присудження ступеня доктора філософії. Робота складається зі вступу, трьох розділів, що містять вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг дисертації становить 206 сторінок. Після кожного розділу й дисертації загалом сформульовано висновки, у яких вичерпно висвітлено зміст розглянутих питань. Висновки відповідають отриманим результатам, мають належну аргументацію та високий рівень достовірності. Дисертантом висвітлено всі ключові аспекти теми, виклад є всеохоплюючим, із врахуванням практичних аспектів. Усі завдання,

поставлені у вступі, виконані, а обсяг і глибина роботи відповідають рівню дисертаційного дослідження.

Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації на практиці. Отримані результати дисертаційного дослідження доцільно використати для: 1) удосконалення нормотворчої діяльності – під час підготовки проектів законів та підзаконних нормативно-правових актів у сфері захисту інформації, інформаційної безпеки та кібербезпеки, зокрема щодо уточнення повноважень органів публічної адміністрації, процедур їх взаємодії та механізмів координації; 2) практичної діяльності органів публічної адміністрації – для розроблення внутрішніх регламентів, алгоритмів міжвідомчої взаємодії, порядків обміну інформацією та реагування на інформаційні й кіберзагрози; 3) діяльності Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Служби безпеки України, органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування – з метою підвищення ефективності реалізації заходів із захисту інформації та вдосконалення координації між відповідними суб'єктами; 4) підготовки стратегічних і програмних документів у сфері інформаційної безпеки та кібербезпеки, а також при формуванні державної політики у сфері захисту інформації; 5) науково-дослідної роботи – як теоретичну основу для подальших досліджень проблем адміністративно-правового захисту інформації, адміністративно-правового статусу органів публічної адміністрації та механізмів забезпечення інформаційної безпеки; 6) освітнього процесу – під час викладання навчальних дисциплін адміністративного права, інформаційного права, права кібербезпеки, а також при підготовці підручників, навчальних посібників, методичних рекомендацій і монографічних досліджень; 7) підвищення кваліфікації державних службовців та посадових осіб органів публічної влади, діяльність яких пов'язана із захистом інформації та реагуванням на інформаційні й кібернетичні загрози.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації. Загалом позитивно оцінюючи наукову роботу, необхідно спрямувати увагу на деякі дискусійні

питання, які з точки зору суб'єктивізму потребують додаткової аргументації або пояснень під час захисту:

1. У роботі значну увагу приділено характеристиці інформації, захисту інформації, інформаційної безпеки та адміністративно-правового захисту інформації. Водночас потребує додаткового обґрунтування співвідношення категорій «захист інформації», «охорона інформації», «інформаційна безпека» та «кібербезпека», оскільки в окремих положеннях дослідження простежується їх зближення або часткове ототожнення, що може викликати дискусії щодо предметних меж проведеного дослідження.

2. У роботі переважає теоретико-доктринальний підхід до аналізу адміністративно-правового захисту інформації. Водночас висновки містять недостатню кількість узагальнень щодо практики застосування відповідного законодавства, діяльності органів публічної адміністрації та актуальних проблем реалізації їхніх повноважень в умовах воєнного стану та зростання кіберзагроз.

3. Положення щодо необхідності впровадження технологій штучного інтелекту у сферу захисту інформації (підрозділ 3.2) мають переважно програмний характер. Водночас залишаються нерозкритими питання юридичної відповідальності за рішення, прийняті із застосуванням таких технологій, а також механізми захисту прав людини від потенційних ризиків автоматизованого прийняття рішень.

4. Попри значний обсяг опрацьованого теоретичного та нормативного матеріалу, робота практично не містить ілюстративних засобів візуалізації результатів дослідження, що мало б сприяти кращому сприйняттю матеріалу та більш наочній демонстрації авторських наукових результатів.

Слід відмітити, що вказані зауваження і побажання є рекомендаційними і в цілому не позначаються на позитивній оцінці дисертації, оскільки спрямовані на поглиблення наукової дискусії під час прилюдного захисту.

Відсутність порушень академічної доброчесності. Під час вивчення як дисертаційного дослідження, так і наукових публікацій автора фактів

порушення академічної доброчесності не виявлено. Дисертація Батіщева Сергія Олександровича на тему «Адміністративно-правові засади діяльності органів публічної адміністрації у сфері захисту інформації» є оригінальною, самостійно виконаною науковою працею.

Висновок про відповідність дисертації поставленим вимогам.
Дисертація Батіщева Сергія Олександровича на тему «Адміністративно-правові засади діяльності органів публічної адміністрації у сфері захисту інформації» представлена на здобуття ступеня доктора філософії, є комплексним, цілісним, завершеним науковим дослідженням, у якому отримано науково обґрунтовані результати, що вирізняються новизною у визначенні найбільш перспективних напрямів підвищення результативності діяльності органів публічної адміністрації під час реалізації заходів адміністративно-правового захисту інформації, за своїм змістом відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам наказу МОН України від 12 січня 2017 року № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а її автор – Батіщев Сергій Олександрович – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Офіційний опонент –

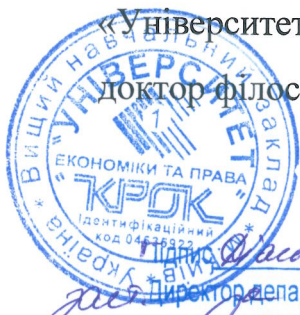
доцент кафедри менеджменту

та інноваційного розвитку

Вищого навчального закладу

«Університет економіки та права «КРОК»,
доктор філософії за спеціальністю 081 Право

Діана ЛЕВЧЕНКО

Діана Левченко засвідчує
Директор департаменту кадрів Вищого навчального закладу
«Університет економіки та права «Крок»
Батіщев Сергій Олександрович
"14" 07 2026 р.